

Το Δίκαιο της ΕΕ για την Περιβαλλοντική Ευθύνη (συνέχεια) και τις ΜΠΕ

Θοδωρής Γ. Ηλιόπουλος
23 Νοεμβρίου 2023

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

**FACULTEIT
RECHTEN**

Περιβαλλοντική ευθύνη στην πράξη (Βέλγιο)

2013, Wetteren

Εκτροχιασμός τραίνου που μετέφερε προϊόντα με επικίνδυνες και τοξικές ουσίες.
Από το ατύχημα απελευθερώθηκαν επικίνδυνες και τοξικές ουσίες στο έδαφος και στα ύδατα.

**Η δημόσια εταιρεία σιδηροδρόμων *Infrabel* πήρε μέτρα εξυγίανσης $\cong 4.112.00$ €, και επιδιώκει την ανάκτηση των εξόδων από τον φορέα της εκμετάλλευσης.
Η δικαστική υπόθεση εκκρεμεί.**

2012, κανάλι Bossuit Kortrijk

Διαπιστώθηκε ρύπανση στα ύδατα, και έλλειψη οξυγόνου με σημαντικές επιπτώσεις στο οικοσύστημα.

Δεν μπορούσε με βεβαιότητα να διαπιστωθεί η αιτία της ρύπανσης, και τελικώς δεν επελέγη άλλο μέτρο εξυγίανσης πλην της φυσικής αποκατάστασης.

Περιβαλλοντική ευθύνη στην πράξη (Βέλγιο)

2014, Witry

Σε τροχαίο ατύχημα με τρακτέρ που μετέφερε φυτοφάρμακα προκλήθηκε ρύπανση του εδάφους και του υδροφόρου ορίζοντα, που οδήγησε σε ρύπανση και του παραποτάμου του ποταμού Sauer or Sûre. Η ρύπανση επεκτάθηκε σε περιοχές Natura 2000, οικοτόπους ειδικών ειδών μυδιών, και είχε διασυνοριακό χαρακτήρα (Λουξεμβούργο)

Διοικητικό πρόστιμο 5000 € +

To 2019, δημόσια αρχή της Βαλλονίας (Service Public de Wallonie Agriculture, Ressources naturelles et Environnement) έλαβε μέτρα αποκατάστασης:

- Αφαίρεση με ειδικούς εκσκαφείς του εδάφους που είχε ρυπανθεί
- Εγκατάσταση ειδικών φίλτρων στα ύδατα
- Τακτικούς ελέγχους και μετρήσεις
- Δημιουργία ειδικών υδατοροών στο παρακείμενο δάσος
- Εγκατάσταση 500 μέτρων πλέγματα στο ποτάμι
- Επιβολή εγγύησης $\cong 280.00 \text{ €}$

πρωτογενής
αποκατάσταση,
 $\cong 250.00 \text{ €}$

συμπληρωματική απ., 20.000 €

αντισταθμιστική απ., 16.2500 €

- Τα έξοδα βάρυναν τον φορέα της εκμετάλλευσης → ασφαλιστική εταιρεία

Περιβαλλοντική ευθύνη στην πράξη (Βέλγιο)

2020, διασυνοριακή ρύπανση

Εκατομμύρια νεκρά ψάρια στον ποταμό Σκάλδη στη Γαλλία και τη Βαλλονία, λόγω της κατάρρευσης φράγματος στην Γαλλία και τη διοχέτευση 100.000 κ.μ. λυμάτων στο ποτάμι.

Παρά τή σχετική υποχρέωση βάσει διεθνούς σύμβασης, οι γαλλικές αρχές δεν ειδοποίησαν τις βελγικές, οι οποίες αντελήφθησαν το πρόβλημα από τις αυτόματες τακτικές μετρήσεις.

Οι αρχές της Βαλλονίας ειδοποίησαν τις φλαμανδικές και τις ολλανδικές αρχές, και η Φλαμανδική Αρχή Περιβάλλοντος έλαβε αμέσως μέτρα αποκατάστασης:

- Πρόσθεσε οξυγόνο στα ύδατα του ποταμού
- Καθάρισε τα ύδατα και προσέθεσε νέα ύδατα
- Μετέφερε τα ζωντανά ψάρια σε υγιεινά οικοσυστήματα

Μέτρα άμεσης
διαχείρισης $\cong$
200.00 €

Δεν έχουν προσδιοριστεί και ληφθεί ακόμη μέτρα αποκατάστασης.

Οδηγία 2004/35/ΕΚ – C-529//15 *Gert Folk* [2017]

- Υδροηλεκτρικός σταθμό επί του ποταμού Mürz παίρνει άδεια το 1998 και τίθεται σε λειτουργία το 2002
  - Ο G. Folk έχει άδεια αλιείας στον ποταμό και ισχυρίζεται ότι η λειτουργία του υδροηλεκτρικού σταθμού προξενεί σοβαρή περιβαλλοντική ζημία που διαταράσσει τη φυσική αναπαραγωγή των ιχθύων και προκαλεί αυξημένη θνησιμότητά τους.
  - Ο G. Folk ασκεί προσφυγή ενώπιον ανεξάρτητου διοικητικού οργάνου της Στυρίας για την περιβαλλοντική ζημία βάσει του σχετικού ομοσπονδιακού νόμου, η οποία απορρίπτεται με αιτιολογία ότι ο υδροηλεκτρικός σταθμός είχε άδεια, με την έκδοση αποφάσεως σύμφωνης προς τη νομοθεσία περί υδάτων και τυχόν ζημία καλύπτεται από τη νομοθεσία για τα ύδατα, και δεν εγείρει ζητήματα περιβαλλοντικής ζημίας.
-
- ❖ Εφαρμογή της οδηγίας 2004/35 *ratione temporis* ;
  - ❖ Κρίσιμο γεγονός ή ημερομηνία της άδειας, της λειτουργίας του σταθμού ή της εκπομπής ή επέλευσης γεγονότος ή ατυχήματος;

Οδηγία 2004/35/ΕΚ – C-529//15 *Gert Folk* [2017]

➤ *Ποιός δικαιούται να ασκήσει προσφυγή για περιβαλλοντική ζημία;*

➤ **Άρθ. 12 (και 13) της οδηγίας**

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο:

α) επηρεάζεται ή ενδέχεται να επηρεασθεί από περιβαλλοντική ζημία, ή

β) έχει επαρκές συμφέρον από τη λήψη περιβαλλοντικής απόφασης σχετικά με τη ζημία ή, εναλλακτικά,

γ) υποστηρίζει ότι επέρχεται προσβολή δικαιώματος, όταν αυτό απαιτείται ως προϋπόθεση από το διοικητικό δικονομικό δίκαιο ενός κράτους μέλους,

• **Βλ. σκ. 47**

«Σήμερα»

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2017 σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας (2016/2251(INI))
(2018/C 346/24)

Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1010, άρθ. 3: Η Επιτροπή συλλέγει πληροφορίες από τα ΚΜ σχετικά με την πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή της οδηγίας ανά 5ετία. Βάσει των πληροφοριών αυτών η Επιτροπή προβαίνει σε αξιολόγηση της οδηγίας ανά 5ετία.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κατευθυντήριες γραμμές που παρέχουν μια κοινή ερμηνεία του όρου «περιβαλλοντική ζημία» που ορίζεται στο άρθρο 2 της οδηγίας 2004/35/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη όσον αφορά την πρόληψη και την αποκατάσταση περιβαλλοντικής ζημίας
(2021/C 118/01)

Η εκτίμηση των επιπτώσεων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

**FACULTEIT
RECHTEN**

Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Άρθ. 1(2)(ζ) Οδηγίας 2011/92

Η **διαδικασία** που συνίσταται:

- i) στην **εκπόνηση μελέτης** εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων εκ μέρους του κυρίου του έργου·
- ii) στη **διενέργεια διαβουλεύσεων**·
- iii) στην **αξιολόγηση από την αρμόδια αρχή** των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στη μελέτη εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και κάθε συμπληρωματική πληροφορία και κάθε σχετική πληροφορία που λαμβάνεται μέσω διαβουλεύσεων·
- iv) στο **αιτιολογημένο συμπέρασμα της αρμόδιας αρχής** σχετικά με τις σημαντικές επιπτώσεις του έργου στο περιβάλλον· και
- v) στην **ενσωμάτωση του αιτιολογημένου συμπεράσματος της αρμόδιας αρχής σε οιαδήποτε από τις αποφάσεις.**

Εθνικό επίπεδο: 1.1.1970, ΗΠΑ: National Environmental Policy Act (NEPA)

ΕΕ: Οδηγία 85/337

Διεθνές δίκαιο: πχ. Σύμβαση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων επί του διασυνοριακού περιβάλλοντος (Σύμβαση Espoo)

Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Άρθ. 2(1) Οδηγίας 2011/92

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλισθεί ότι πριν χορηγηθεί άδεια, τα έργα τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω, μεταξύ άλλων, της φύσεως, του μεγέθους ή της θέσεώς τους, υπόκεινται σε υποχρέωση αδειοδότησης και εκτίμησης των επιπτώσεων τους. Αυτά τα έργα ορίζονται στο άρθρο 4.

Άρθ. 4 Οδηγίας 2011/92

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 2 παράγραφος 4, **τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα I υποβάλλονται σε εκτίμηση** σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10.
2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 2 παράγραφος 4, **για τα έργα που απαριθμούνται στο παράρτημα II, τα κράτη μέλη αποφασίζουν** κατά πόσο το έργο θα υποβληθεί σε εκτίμηση σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10. Τα κράτη μέλη αποφασίζουν **βάσει: α) κατά περίπτωση εξέτασης· ή/και β) κατωτάτων ορίων ή κριτηρίων** που καθορίζει το κράτος μέλος.

Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Έχει η ευχέρεια των κρατών-μελών όρια;

- Δεν πρέπει άσκησή της να αντιστρατεύεται το σκοπό της οδηγίας (βλ. C-435/97 WWF κλπ[1999], σκ. 45).

❖ Πότε υπερβαίνουν τα κράτη-μέλη την ευχέρειά τους;

1. Θέτουν όρια ή κριτήρια που στην πράξη εξαιρούν εκ προοιμίου όλα τα έργα ορισμένου τύπου από την υποχρέωση εκτίμησης επιπτώσεων. Βλ. [C-392/96](#) Commission v Ireland [1999] σκ 53; [C-427/07](#) Commission v Ireland [2009], σκ 42
2. Θέτουν όρια ή κριτήρια χωρίς να λαμβάνουν υπ' όψιν το Παράρτημα III. Π.χ. α) αξιολογούν μόνο το μέγεθος ενός έργου: [C-435/09](#) Commission v Belgium [2011] σκ. 52, 55; β) δεν αξιολογούν τις επιπτώσεις ενός έργου σε συνδυασμό με άλλα έργα: βλ. [C-141/14](#) Commission v Bulgaria [2016], σκ. 91 – 98
3. Δεν συνεκτιμούν και δεν αποτρέπουν την «σαλαμοποίηση»; Βλ. [C-392/96](#) Commission v. Ireland [1999], σκ. 76 και 82; [C-275/09](#) Brussels Hoofdstedelijk κλπ [2011], σκ. 36

Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Άρθ. 5(1): Όταν απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ο κύριος του έργου εκπονεί και υποβάλλει ΜΠΕ

Άρθ. 5(2): Εφόσον ζητηθεί από τον κύριο του έργου, η αρμόδια αρχή [...] γνωμοδοτεί σχετικά με το εύρος και το επίπεδο λεπτομέρειας των πληροφοριών που πρέπει να συμπεριλάβει ο κύριος του έργου στη ΜΠΕ

Άρθ. 6: Διαβούλευση – έχει προπαρασκευαστικό χαρακτήρα, πρέπει να προηγείται της απόφασης (βλ. [C-332/04](#) Commission v Spain [2006], σκ 54).

Άρθ. 6(1), (6): οι αρχές τις οποίες ενδέχεται να αφορά το έργο, λόγω της ειδικής τους αρμοδιότητας ή λόγω τοπικής και περιφερειακής αρμοδιότητας, έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν τη γνώμη τους για τις πληροφορίες που παρέχει ο κύριος του έργου και για την αίτηση χορήγησης άδειας

Άρθ. 6(2)-(7): αποτελεσματική συμμετοχή του ενδιαφερομένου κοινού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Άρθ. 8: Τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων και οι σχετικές πληροφορίες λαμβάνονται δεόντως υπόψη στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης.

Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Άρθ. 8α: Η απόφαση χορήγησης άδειας περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα:

α) το αιτιολογημένο συμπέρασμα του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) σημείο iv)
β) τους περιβαλλοντικούς όρους που τίθενται στην απόφαση, περιγραφή των χαρακτηριστικών του έργου και/ή των μέτρων που προβλέπονται για να αποφευχθούν ή να μειωθούν και, ει δυνατόν, να αντισταθμισθούν τυχόν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, καθώς και τα μέτρα παρακολούθησης, όπως ενδείκνυται.

2. Η απόφαση για άρνηση χορήγησης άδειας αναφέρει τους βασικούς λόγους της άρνησης

Έχει δικαίωμα να προσδύγει στο δικαστήριο κατά της νομιμότητας άδειας έργου, λόγω των επιπτώσεων του στο περιβάλλον του, πολίτης που αμέλησε και δεν άσκησε το δικαίωμά του να συμμετάσχει στη διαδικασία λήψης της απόφασης;

Ναι. Η συμμετοχή στη διαβούλευση είναι δικαίωμα του κοινού, και είναι ανεξάρτητη από τον δικαστικό έλεγχο. Δεν είναι προϋπόθεσή του, αλλά έχει διαφορετικό σκοπό.

Βλ. [C-263/08](#) Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening [2009] σκ. 38 – 39

Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

Οδηγία 2001/42

Στόχος η προστασία του περιβάλλοντος και η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών ζητημάτων στην προετοιμασία και θέσπιση σχεδίων και προγραμμάτων

Άρθ. 3(1)

Πραγματοποιείται στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για σχέδια και προγράμματα που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον

Άρθ. 2

«**σχέδια και προγράμματα**» νοούνται τα σχέδια και προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, καθώς και οι τροποποιήσεις τους: - που εκπονούνται ή/και εγκρίνονται από μια αρχή σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο ή που εκπονούνται από μια αρχή προκειμένου να εγκριθούν, μέσω νομοθετικής διαδικασίας, από το Κοινοβούλιο ή την Κυβέρνηση, και - που απαιτούνται βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, «**εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων**» η εκπόνηση περιβαλλοντικής μελέτης, η διεξαγωγή διαβουλεύσεων, η συνεκτίμηση της περιβαλλοντικής μελέτης και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων κατά τη λήψη αποφάσεων καθώς και η παροχή πληροφοριών σχετικά με την απόφαση

ΜΠΕ – Πυρηνικοί αντιδραστήρες

Το 2003 το Βέλγιο απαγόρευσε την κατασκευή νέων πυρηνικών σταθμών και ανακοίνωσε ότι οι υπάρχοντες πυρηνικοί σταθμοί θα κλείσουν. Οι παλαιότεροι αντιδραστήρες Doel 1 και Doel 2 θα έκλειναν το 2015.

Ωστόσο, το 2014 μελέτη έδειξε ότι χωρίς τους Doel 1 και Doel 2 έμπαινε σε κίνδυνο η ασφάλεια εφοδιασμού της χώρας με ηλεκτρική ενέργεια, κι έτσι, αποφασίστηκε με νόμο η παράταση της λειτουργίας των ως άνω αντιδραστήρων για ακόμη 10 έτη. Ο νόμος συνοδευόταν από «Σχέδιο Δράσης», το οποίο έθετε όρους για την ασφαλή λειτουργία των Doel 1 και Doel 2, περιλαμβανομένης της υλοποίησης εργασιών θωράκισης και αναβάθμισης των υπαρχουσών εγκαταστάσεων.

2 περιβαλλοντικές οργανώσεις ζήτησαν από το Συνταγματικό Δικαστήριο του Βελγίου να ακυρώσει το νόμο, ως αντίθετο με την οδηγία 2011/92, διότι δεν απαιτείτο η εκπόνηση ΜΠΕ.

- 1) Είναι η νομοθετική παράταση της ισχύος της άδειας λειτουργίας «έργο» ώστε να απαιτείται ΜΠΕ;
- 2) Εάν εφαρμόζεται η οδηγία 2011/92, και απαιτείται ΜΠΕ, δύναται η διαδικαστική παρανομία να θεραπευτεί *ex post*, και τα αποτελέσματα του μέτρου που παρανόμως ελήφθη να διατηρηθούν;

ΜΠΕ – Πυρηνικοί αντιδραστήρες

1. Μέτρα όπως τα επίμαχα στην κύρια δίκη δεν μπορούν να διαχωριστούν τεχνητά από τις εργασίες που συνδέονται άρρηκτα με αυτά, προκειμένου να εκτιμηθεί αν υφίσταται εν προκειμένω «έργο».
2. Σε περίπτωση παράλειψης διενέργειας ΕΠΕ ενός έργου, τα κράτη μέλη οφείλουν μεν να προβούν σε άρση των παράνομων συνεπειών, το δίκαιο της Ένωσης **δεν αντιτίθενται όμως στη διεξαγωγή μιας τέτοιας εκτίμησης, χάριν τακτοποίησης της παράλειψης**, ενώ έχει ήδη αρχίσει η υλοποίηση του έργου ή και μετά την ολοκλήρωσή του, υπό τη **διττή προϋπόθεση**: Α. οι εθνικοί κανόνες που επιτρέπουν την τακτοποίηση αυτή **δεν παρέχουν στους ενδιαφερομένους την ευκαιρία να παρακάμψουν** τους κανόνες του δικαίου της ΕΕ ή να αποφύγουν να τους εφαρμόσουν. Β. η χάριν τακτοποίησεως διενεργούμενη εκτίμηση δεν αφορά μόνο τις μελλοντικές επιπτώσεις, αλλά **λαμβάνει υπόψη το σύνολο των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, από τον χρόνο υλοποίησης του έργου.**

Μπορεί όμως προσωρινά ο νόμος να συνεχίσει να εφαρμόζεται;

Το ΔΕΕ μπορεί να καθορίσει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατόν να δικαιολογηθεί, κατ' εξαίρεση, η διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων μέτρων που θεσπίστηκαν κατά παράβαση του δικαίου της ΕΕ λόγω επιτακτικών λόγων ασφάλειας του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια, στην περίπτωση που από την ακύρωση ή την αναστολή των αποτελεσμάτων αυτών θα ανέκυπτε πραγματική και σοβαρή απειλή, η οποία δεν θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί με άλλα μέσα και εναλλακτικές λύσεις, ιδίως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Πάντως η διατήρηση της ισχύος των μέτρων αυτών μπορεί να διαρκέσει μόνον όσο είναι απολύτως αναγκαίο προκειμένου να αρθεί η παρανομία.

ΣΕΠΕ - Ανεμογεννήτριες

Τον Νοέμβριο του 2016, βάσει απόφασης και εγκυκλίου της Φλαμανδικής κυβέρνησης, χορηγήθηκε άδεια για την κατασκευή 5 ανεμογεννητριών στις κοινότητες Aalter και Nevele.

Πριν από την έναρξη της εκτέλεσης του έργου, κάτοικοι της περιοχής ζήτησαν από το αρμόδιο δικαστήριο να ακυρώσει την άδεια με το επιχείρημα ότι δεν προηγήθηκε στρατηγική εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως απαιτούσε η οδηγία 2001/42.

1. Αποτελεί το διάταγμα και η εγκύκλιος, που καθορίζουν όρους εγκατάστασης και λειτουργία ανεμογεννητριών (π.χ. σκίαση από τα πτερύγια, ανώτατες τιμές θορύβου) «σχέδια και προγράμματα»;
2. Εάν ναι, και απαιτείται ΣΜΠΕ να είχε προηγηθεί της έκδοσης της απόφασης και της εγκυκλίου, μπορεί το δικαστήριο να διατάξει τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της παράνομης αποφάσεως και/ή της εγκυκλίου;

1. «Σχέδια και προγράμματα»: Πράξεις (συγκεκριμένου) κανονιστικού χαρακτήρα που επιτυγχάνουν μεταβολή στην έννομη τάξη, καθορίζοντας σημαντικά κριτήρια για την αδειοδότηση έργου.
2. Μόνο το ΔΕΕ δύναται, κατ' εξαίρεση και για επιτακτικούς λόγους ασφάλειας δικαίου, να αναστείλει προσωρινά το αποτέλεσμα του κανόνα του δικαίου της ΕΕ το οποίο συνίσταται στη μη εφαρμογή της αντίθετης προς αυτόν διατάξεως του εθνικού δικαίου.

Εφόσον η εκτέλεση του έργου αιολικού πάρκου δεν έχει αρχίσει, η διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων της άδειας δεν κρίνεται αναγκαία.

ΣΕΠΕ - Ανεμογεννήτριες

Πάντως, έχει κριθεί, πρώτον, ότι, **μπορεί κατ' εξαίρεση να επιτραπεί σε εθνικό δικαστήριο να κάνει χρήση εθνικής νομοθεσίας που του παρέχει την εξουσία να διατηρήσει σε ισχύ ορισμένα αποτελέσματα** εθνικής πράξεως της οποίας η διαδικασία εκδόσεως δεν ήταν σύμφωνη με την οδηγία ΣΕΠΕ όταν υφίσταται ο κίνδυνος η ακύρωση της πράξεως να δημιουργήσει κενό δικαίου ασυμβίβαστο με την υποχρέωση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους να θεσπίσει τα μέτρα για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο μιας άλλης αποβλέπουσας στην προστασία του περιβάλλοντος πράξεως του δικαίου της Ένωσης.

Εδώ, η κανονιστική απόφαση και η εγκύκλιος συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της οδηγίας 2009/28 για τις ΑΠΕ.

Επίσης, το ΔΕΕ αναγνώρισε ότι **η ασφάλεια του εφοδιασμού του οικείου κράτους μέλους με ηλεκτρική ενέργεια συνιστούσε επίσης επιτακτικό λόγο**. Όμως λόγοι ασφάλειας του εφοδιασμού με ηλεκτρική ενέργεια δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τη διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων εθνικών μέτρων που θεσπίστηκαν κατά παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το δίκαιο της ΕΕ **παρά μόνο σε περίπτωση που από την ακύρωση ή την αναστολή των αποτελεσμάτων αυτών θα ανέκυπτε πραγματική και σοβαρή απειλή διακοπής του εφοδιασμού του οικείου κράτους μέλους με ηλεκτρική ενέργεια, η οποία δεν θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με άλλα μέσα και εναλλακτικές λύσεις, ιδίως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς.**

Εν προκειμένω, είναι αμφίβολο αν η παύση λειτουργίας 5 ανεμογεννητριών μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην προώθηση των ΑΠΕ στο Βέλγιο ή τον εφοδιασμό του με ηλεκτρική ενέργεια.

[C-24/19, Nevele \[2020\]](#)

Κανονισμός 2022/2577 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ανανεώσιμης ενέργειας

Βάσει 122 ΣΛΕΕ – Έκτακτη φύση, ισχύ μέχρι τον Ιούνιο 2024.

Ο **σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία** σταθμών και εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, η σύνδεσή τους με το δίκτυο και το ίδιο το σχετικό δίκτυο και τα πάγια στοιχεία αποθήκευσης **τεκμαίρεται ότι εξυπηρετούν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον καθώς και τη δημόσια υγεία και ασφάλεια** κατά τη στάθμιση έννομων συμφερόντων στις συγκεκριμένες περιπτώσεις για τους σκοπούς των οδηγιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, για τα ύδατα και για την προστασία των άγριων πτηνών.

Επιτάχυνση της διαδικασίας αδειοδότησης για την εγκατάσταση εξοπλισμού ηλιακής ενέργειας (3 μήνες), ανανέωση σταθμών παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (3 - 6 μήνες), για την εγκατάσταση αντλιών θερμότητας με ηλεκτρική ισχύ κάτω των 50 kW (1 μήνας)

Τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρούν έργα ΑΠΕ, καθώς και έργα αποθήκευσης ενέργειας και έργα δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας που είναι απαραίτητα για την ενσωμάτωση της ανανεώσιμης ενέργειας στο σύστημα ηλεκτροδότησης, από την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων – αλλά απαιτείται ΣΕΠΕ

Οδηγία ΑΠΕ 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2023/2413

Άρθρο 15β

Χαρτογράφηση αναγκαίων περιοχών για τις εθνικές συνεισφορές στον συνολικό στόχο της Ένωσης για την ανανεώσιμη ενέργεια για το 2030

1. Έως τις 21 Μαΐου 2025, τα κράτη μέλη διεξάγουν συντονισμένη χαρτογράφηση για την ανάπτυξη ΑΠΕ στην επικράτειά τους με σκοπό τον προσδιορισμό του εγχώριου δυναμικού και των διαθέσιμων [περιοχών], που είναι αναγκαίες για την εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ΑΠΕ και των σχετικών υποδομών [...]
3. Τα κράτη μέλη ευνοούν τις πολλαπλές χρήσεις των περιοχών αυτών. Τα έργα ΑΠΕ είναι συμβατά με τις προϋπάρχουσες χρήσεις των εν λόγω περιοχών.

Άρθρο 15γ

Περιοχές επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

1. Έως τις 21 Φεβρουαρίου 2026, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές εγκρίνουν ένα ή περισσότερα σχέδια που ορίζουν, ως υποσύνολο των περιοχών του άρθ. 15β, περιοχές επιτάχυνσης των ΑΠΕ για έναν ή περισσότερους τύπους ΑΠΕ.

Οδηγία ΑΠΕ 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2023/2413

Άρθρο 15γ

Περιοχές επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

Τα κράτη μέλη **μπορούν να εξαιρούν τις περιοχές Natura 2000 και τις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί** στο πλαίσιο εθνικών προγραμμάτων προστασίας για τη διατήρηση της φύσης και της βιοποικιλότητας, **τις μείζονες μεταναστευτικές οδούς** για τα πτηνά και τα θαλάσσια θηλαστικά, καθώς **και άλλες περιοχές που** προσδιορίζονται βάσει των χαρτών ευαισθησίας και των εργαλείων που αναφέρονται στο σημείο iii), εκτός από τεχνητές και κατασκευασμένες επιφάνειες που βρίσκονται σε αυτές τις περιοχές, όπως οροφές, χώροι στάθμευσης ή υποδομές μεταφορών·

Τα κράτη μέλη **θεσπίζουν κατάλληλους κανόνες** για τις περιοχές επιτάχυνσης των ΑΠΕ, μεταξύ άλλων κατάλληλα, αναλογικά και αποτελεσματικά μέτρα μετριασμού που πρόκειται να θεσπιστούν **προκειμένου να αποφευχθεί ή να μειωθεί σημαντικά ο δυσμενής περιβαλλοντικός αντίκτυπος** που ενδέχεται να προκύψει.

Πριν από την έγκρισή τους, **τα σχέδια που ορίζουν περιοχές επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας υπόκεινται σε ΣΕΠΕ**, και, εάν ενδέχεται να επιφέρουν σημαντικές επιπτώσεις σε τοποθεσίες Natura 2000, στην κατάλληλη εκτίμηση επιπτώσεων δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους φυσικούς οικοτόπους.

Οδηγία ΑΠΕ 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2023/2413

Άρθρο 15δ

Δημόσια συμμετοχή

Άρθρο 16α

Διαδικασία αδειοδότησης σε περιοχές επιτάχυνσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η διαδικασία αδειοδότησης δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες για έργα ΑΠΕ σε περιοχές επιτάχυνσης των ΑΠΕ (2 έτη για έργα υπεράκτιων ΑΠΕ) + 6 μήνες, εφόσον δικαιολογείται δεόντως λόγω έκτακτων περιστάσεων. [ο μισός χρόνος για μικρά έργα, κάτω των 150 kw]. + Σιωπηρή διοικητική έγκριση (εκτός αν δεν εφαρμόζεται στο κράτος μέλος)

Επίσης, κατ' εξαίρεση δεν υπόκεινται σε ΜΠΕ η σε εκτίμηση επιπτώσεων σε Natura 2000 βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους –

αντ' αυτού οι εθνικές αρχές ελέγχουν εάν είναι πολύ πιθανό να προκληθούν σημαντικές απρόβλεπτες δυσμενείς επιπτώσεις. Εάν τέτοιος κίνδυνος διαπιστωθεί, η αρχή εκδίδει απόφαση για διενέργεια ΜΠΕ (εντός 6μήνου).

Οδηγία ΑΠΕ 2018/2001, όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2023/2413

Άρθρο 16στ

Επιτακτικό δημόσιο συμφέρον

Έως τις 21 Φεβρουαρίου 2024, έως ότου επιτευχθεί κλιματική ουδετερότητα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, κατά τη διαδικασία αδειοδότησης, ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία σταθμών παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, η σύνδεση των εν λόγω σταθμών παραγωγής με το δίκτυο, το ίδιο το σχετικό δίκτυο και τα στοιχεία αποθήκευσης θεωρείται ότι εξυπηρετούν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και εξυπηρετούν τη δημόσια υγεία και ασφάλεια κατά την εξισορρόπηση έννομων συμφερόντων σε μεμονωμένες περιπτώσεις για τους σκοπούς των οδηγιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, για τα ύδατα και για την προστασία των άγριων πτηνών.

Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν, σε δεόντως αιτιολογημένες και ειδικές περιστάσεις, την εφαρμογή του παρόντος άρθρου σε ορισμένα τμήματα της επικράτειάς τους, σε ορισμένα είδη τεχνολογίας ή σε έργα με ορισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με τις προτεραιότητες που καθορίζονται στα ενοποιημένα εθνικά σχέδιά τους για την ενέργεια και το κλίμα.

**Σας ευχαριστώ!
Ερωτήσεις, σχόλια, σκέψεις.... ;**

**theodoros.iliopoulos@uhasselt.be
thiliopoulos@law.uoa.gr**

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

**FACULTEIT
RECHTEN**